

331

1680-1818. Δικαστική απόφαση, ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Κωνσταντινούπολη, Μύκονος, Νάξος, Πάρος.

Μ. Τουρτόγλου, «Παράγοντες αντιστάσεως στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὴν τουρκοκρατία. Οἱ τοπικὲς ἐνώσεις», *Μνημοσύνη* 10 (1985-1987), σ. 294-324 αρ. 1-26, σ. 326-327 αρ. 29 (= Τουρτόγλου, *Μελετήματα*, τ. 2, σ. 118-148 αρ. 1-26, σ. 150-151 αρ. 29).

ΕΝΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ («ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ») ΜΗ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΑ ΣΩΜΑΤΕΙΟ

1734, 6 Αυγούστου

«Γράμμα ἐνωτικὸ ἔκαμαν ὅλο τὸ κοινὸ ἡγουν καὶ τὰ ἑπτὰ μέρη ...

Ἐπειδὴ καὶ εἰς τούτους τοὺς ἐσχάτους καιροὺς νὰ ἔλθῃ ἡ δυστυχισμένη πατρίς μας εἰς ἀφανισμόν τέλειον ἀπὸ τὰς καταδαρμὰς τῶν ἐπικρατούντων ἐξουσιαστῶν, καὶ κάθε κάστην νὰ κινδυνεύῃ ὅλοι κοινῶς μὲ μίαν γνώμην καὶ ἀπόφασιν συναθροιστέντες εἰς τὸν διωρισμένον τόπον ἔκαμαν τὸν μπαρόντα σύνδεσμον μὲ ὁμόνοιαν εἰρήνην καὶ ἀγάπην ἀδελφικὴν, ὑποσχόμενοι ἀναμεταξύ, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ αἶμα τοῦ νὰ χύσῃ ὁ ἕνας διὰ τὸν ἄλλον, παρakinηθέντες τὸ περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀνέστιαν γοερίαν καὶ ἀνάγκη ὅπου ἀκολούθησεν εἰς τὸ νησί μας ἡ ὁποία δὲν ἐστάθη ποτὲς καὶ ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶναι τέτοιον ἦτον ἀνάγκη νὰ γίνῃ καὶ ἡ παροῦσαν ἐνωσις διὰ κεραιότην καὶ τοῦ τόπου μας καὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας, καὶ τῶν πραγμάτων μας. Γίνεται λοιπὸν ἀπὸ κοινῆς ψήφον καὶ ἐγγασθιακὸν δεσμόν καθὼς φανερώμεται καὶ μὲ τὰς ὁμοίας ἐπιστολὰς τοῦ καθενὸς καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν δὲν ἡξεύρουν νὰ γράφουν, καὶ ἂν ἴσως τινὰς ἠθέλει φανῇ ἐναντίος εἰς τὴν μπαροῦσαν συμφωνία καὶ ἐνωσις τὸν παραδίνωμεν τῷ αἰσινῇ ἀναθέματι εὐγάζοντάς τον παντελῶς καὶ ἀπὸ τὴν συντροφίαν τῆς χριστιανικῆς μας ἐκκλησίας. Ὅθεν εἰς βέβαιον τῆς στερεᾶς μας ταύτης ἐνώσεως καὶ ὁμονοίας ἔγινε τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον. Ξεκαθαρίζεται ὅτι ἂν τύχῃ ἠθέλε ἐζημία ἢ βλάβη κανενὸς διὰ τὸ κοινὸ ὅλοι μας νὰ τὸν συνβοηθοῦμεν μὲ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ μὲ τὸ ἔχει μας κατὰ τὸ πρέπο τόσον διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν σκλάβων καθὼς καὶ διὰ ὅ,τι ἄλλην ἀφορμὴ φανερωθῇ ὡς εἴπαμεν διὰ τὸ κοινὸ μας ...».

«ΓΕΡΑ ΣΥΝΘΗΚΗ» ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΑΠΕΤΑΝΑΙΩΝ ΚΑΙ «ΟΙΚΟΚΥΡΩΝ» ΜΥΚΟΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

1818, 3 Νοεμβρίου

«Ἡμεῖς οἱ παρευρισκόμενοι εἰς Κωνσταντινούπολιν Μυκόνιοι καπεταναῖοι, οἰκοκυροὶ καὶ ἀπλῶς ἀπαξάπαντες αὐτοπροαιρέτως συνελθόντες εἰς ἓν κινούμενοι ἐκ μόνης τῆς πρὸς τῆς πατρίδος μας ἀγάπης, ἐσκέφθημεν περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐπειδὴ καὶ πρὸ πολλῶν χρόνων ὑπέπεσεν εἰς βαρύτετον χρέος εἴτε διὰ τὰς περιστάσεις εἴτε διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ κακὴν οἰκονομίαν τῶν ἐπιστατησάντων προεστῶν μας, εἴτε ἀλλέως πως τὴν βλέπομεν στενοχωρημένην τὸ καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὸ νὰ εὖρη τρόπον νὰ πληρώσῃ τὸ βασιλικὸν μαλὶ μὴρὶ ἀπεφασίσσαμεν νὰ συνδράμωμεν ὁμογνώμως εἰς βοήθειάν της καὶ νὰ διορθώσωμεν, ὅσον δυνατόν, τὸ κακόν. Ὅθεν, διὰ νὰ φανῶμεν, καθὼς καὶ εἴμεθα ὅχι μόνον ζηλωταὶ τῆς πατρίδος ἀλλὰ καὶ πρόθυμοι εἰς τὰ βασιλικά δοσίματα, καθυποβάλλεται

ὁ καθ' εἰς ἡμῶν εἰς τὴν ἔτοιμον δόσιν τῶν χρημάτων ὅσων φαίνεται κάτωθεν γεγραμμένοι καὶ τὰ ὅποια ἄνευ διαφόρου θέλει χρησιμεύσουν εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μακτοῦ μας καὶ τῶν μελαχικῶν διὰ τὴν σύναξιν τῶν ὁποίων θέλει διορισθὼν δύο ἐπιτροποὶ, οἵτινες θέλει ἀγροικηθῶν μὲ τοὺς προεσιῶτας τοὺς ὁποίους μέλλει νὰ ἐκλέξωσιν ἐν καιρῷ κατὰ τὴν συνήθειαν. Αὐτὴ ἡ βοήθεια καὶ συνδρομὴ μὲ ὅλον ὁποῦ εἶναι μεγάλη καὶ ὑπὲρ τὴν δυνάμιν μας μὲ ὅλον τοῦτο βλέπομεν καὶ καλῶς γνωρίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὴ εἰς τὰς ὑπερβολικὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος μας καὶ εἰς τὸ χρέος εἰς τὸ ὁποῖον κακοῖν κακῶς ὑπεβλήθη. Ὅθεν μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον καὶ πατριωτικὸν πόθον οἱ μεταξὺ ἡμῶν εὐρεθέντες καπιταναῖοι αὐτοπροαιρέτως καθυποβάλλονται εἰς τὸ νὰ ἐδγάσουν εἰς κάθε ταξειδίον ἓνα μερίδιον διὰ τὸ κοινὸν καὶ τοῦτο εἰς τὴν αὐτὴν Κάσσαν τῆς παρούσης συνδρομῆς κατατίθεται. Εἰς τοῦτα ἡμῶν τὰ πατριωτικὰ φρονήματα καὶ κινήματα παρακαλοῦμεν (καὶ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν ἀποτυγχάνομεν) καὶ τοὺς μὴ παρευρεθέντας καπιταναίους, οἰκοκυραίους καὶ ἀπλῶς ὅλους εἰς τὸ νὰ ὁμονήσωσι καὶ ὑπογράψωσι καθυποβαλλόμενοι ὡς ἡμεῖς εἰς τὴν δόσιν καὶ προαιρεῖται καθένας καὶ εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ ἐνὸς μεριδίου εἰς κάθε ταξειδίον. Τοῦ γράμματος ἡμῶν τοῦτου ἴσον ἀπαράλλακτον καὶ ἐνυπόγραφον κρίνομεν εὐλογον νὰ σταλθῇ εἰς Μύκονον διὰ νὰ καταγράφονται ἐκεῖ οἱ φιλοπάτριδες συνδρομηταὶ καὶ διὰ νὰ μάθῃ τὸ κοινὸν μας ὅτι ἐδῶ εὐρίσκονται ἔτοιμα γρόσια διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μακτοῦ ὡς εἶπομεν διὰ νὰ λείψωσιν ἐκ τούτου τὰ μάταια ἔξοδα τῶν ἀπεσταλμένων διὰ τὸ νέον ἔτος. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ καλὰ καὶ ὅλα τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἐὰν καὶ δὲν ἔχουν διαμονὴν πολυχρόνιον καὶ ἐπιστάσιαν τιμίαν καὶ χριστιανικὴν καὶ ἀκριβεστάτην οἰκονομίαν, ἀποβαίνει μάταια καὶ ἀνωφελὴ καὶ μάλιστα βλαπτικὰ ὅταν προχωροῦν οἱ πλεονέκται καὶ ἄδικοι. Διὰ τοῦτο λέγομεν καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλοῦμεν μετὰ δακρύων διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρίδος, ὥστε ἅλοι ὁμογνώμονες νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιστάτας καλῶς, χρησίμους πατριώτας καὶ ἀξιῶς τοῦ ἔργου τῶν καὶ ἂν ἀφήσῃ ὁ καθ' ἑαυτοῦ καὶ ἂς παραβλέψῃ, κατὰ τὸ παρὸν εἰς τοιαύτην ἀνάγκην καὶ τοὺς σχετικούς τοῦ καὶ φίλους καὶ συγγενεῖς καὶ ἂς ἀποβλέπῃ μόνον καὶ μόνον εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ τιμὴν τῆς δυστυχοῦς πατρίδος μας. Ὅποιος ἐξ ἡμῶν ἤθελε παραβῇ τὴν ἱερὰν ταύτην συνθήκην ἐπὶ ὁποιαδήποτε προφάσει καὶ προξενήσῃ σχίσμα ἔστω ἄτιμος καὶ κατάκριτος καὶ διὰ ποινὴν του νὰ καθυποβάλλεται εἰς τὴν ἀπαίτησιν πέντε χιλιάδων γροσίων εἰς τὴν κοινὴν κάσσαν διὰ τὴν βοήθειαν τῆς πατρίδος μας. 1818 Νοεμβρίου 3 Κωνσταντινούπολις».

332

1681-1684. Διαθήκες. Ζάκυνθος.

Λ. Ζώης, «Κρῆτες πρόσφυγες τοῦ 1667», *Κρητικὰ Χρονικὰ* 10 (1956), σ. 347-352.

333

1681-1700. Ιδιωτικὰ δικαιοπρακτικὰ ἐγγράφα. Ἄνδρος.

Δ. Πασχάλης, «Τοῦρκοι ἰδιοκτῆται ἐν Ἄνδρῳ», *Ἀθηνᾶ* 36 (1924), σ. 170-172, 175-176.